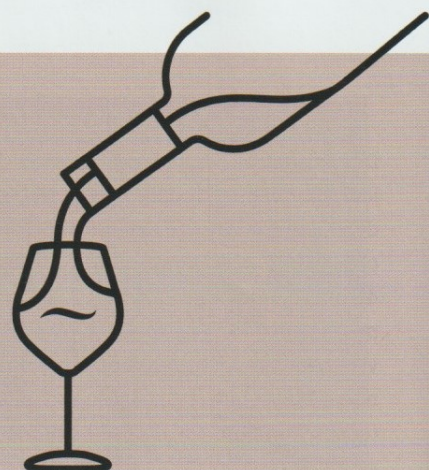

LANGS DE LUXEMBURGSE MOEZEL

luxe wijn

Na de druivenoogst in de nazomer is het voor veel mensen tijd om voor een knappend haardvuur van een goed glas wijn te genieten. Tip voor dit jaar: haal je wijn eens in Luxemburg.

Tekst en foto's Kees Bregman

Een goede wijn vinden dicht bij huis? Dat kan. Voor een mooie witte wijn kan je in het Duitse of Luxemburgse Moezelgebied heel goed slagen. Gek genoeg zijn de Duitse moezelwijnen bekender dan die uit Luxemburg. Dat is onterecht. Waar de Moezel als grensrivier de beide landen scheidt heet de druif in het Duitse gedeelte Grauer Burgunder, en aan de andere kant van de rivier Pinot Gris. Dezelfde druif, hetzelfde rivierdal dus dezelfde wijn, zou je zeggen. Maar dat is niet helemaal waar. De zuidoostelijke hellingen aan de Luxemburgse kant leveren een net wat smakelijker wijn op dan die aan de Duitse overkant. Vinden wij. Luxemburgers zijn trouwens echte wijnliefhebbers. Volgens de statistieken drinken ze per hoofd van de bevolking zelfs meer wijn dan waar ook ter wereld, maar dat cijfer zal ongetwijfeld niet kloppen. Gezien de lage belastingtarieven op benzine, tabak en alcohol zal de meeste wijn wel door langskomende buitenlanders worden gekocht. En ja, ook wij gaan ons daaraan schuldig maken. Om het geheim van die Luxemburgse wijnen te ontrafelen gaan we dat eens ter plaatse uitzoeken. Je rijdt er met je camper in een paar uurtjes naartoe.

DE 18E NEDERLANDSE PROVINCIE

We kunnen de geschiedenis niet omkeren, maar eigenlijk is het doodzonde dat het Groothertogdom Luxemburg niet meer bij Nederland hoort. Als koning Willem I er niet zo'n potje van had gemaakt waren Nederland, België en Luxemburg gewoon één land gebleven. Na de nederlaag van Napoleon in de slag bij Waterloo werd Willem voor zijn hulp aan de Britse en Duitse troepen beloofd met de stichting van het 'Soeverein Vorstendom der Verenigde Nederlanden'. Een hele mond vol, en zo werd Luxemburg in 1815 onze 18e Nederlandse provincie. Stel je toch eens voor: het hoogste punt van ons land zou liefst 674 meter hoog zijn geweest. En al die lekkere Moezelwijnen waren gewoon allemaal van ons. Maar Willem ging zich als een tweede Napoleon gedragen en na een Belgische opstand viel ons land in een noordelijke en zuidelijke helft uiteen. Toen zijn kleinzoon Willem III ook nog eens niet bij machte was om een mannelijke troonopvolger te produceren waren we Luxemburg voorgoed kwijt – de Luxemburgse grondwet schrijft immers (nog steeds) voor dat de troon aan een man behoort. Als je bedenkt dat Luxemburg volgens het Internationaal Monetair Fonds het rijkste land van Europa is (rijker nog dan Monaco of Zwitserland) is de keiharde waarheid dat we gewoon de boot hebben gemist. Die anderhalf miljoen welvarende Luxemburgers in een land met handelsbanken op elke straathoek hadden we er best bij kunnen hebben, en voor mijn part mogen Groothertog Hendrik en zijn gezin ook in hun paleis blijven wonen. De nationale vlag is nog wel dezelfde als die bij ons. Bijna dan, want de Luxemburgse heeft nog het originele 'oranje-blanje-bleu' van de Oranjes. Zij wel.

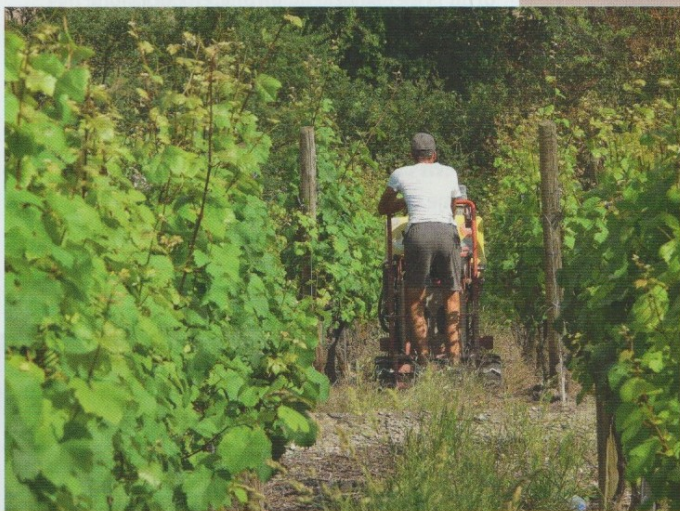
SCHENGEN

We moeten het er maar mee doen dat in het ooit-Nederlandse Schengen het bekende verdrag van de open grenzen werd getekend, zodat we zonder pascontrole naar de wijngebieden kunnen reizen. Schengen ligt aan de Moezel helemaal in het zuiden van Luxemburg, op het drielandenpunt met Frankrijk en Duitsland. Het zou altijd een eenvoudig wijndorp zijn gebleven, als daar op 14 juni 1985 niet een opmerkelijke samenwerking werd ondertekend. Heel passend gebeurde dat op een schip in de rivier, precies op het drielandenpunt. Eerst alleen door Frankrijk, Duitsland, Nederland, België en Luxemburg, maar later sloten de andere EU-lidstaten zich daarbij aan, plus nog wat niet-EU landen als Zwitserland en Noorwegen. Zowaar werden toen de nationale belangen even opzijgezet, wat toch een hele prestatie was. In Schengen is er natuurlijk een museum aan gewijd, op een platte boot aan de kade. Die is niet te missen, vooral omdat er voor de ingang twee levensgrote brokken beton van de voormalige Berlijnse muur staan, compleet met de originele graffiti er nog op. Een mooi symbool voor open grenzen. De toegang is, geheel in stijl, gratis. Binnen zien we vitrines met naast het originele verdrag met de handtekeningen van alle regeringsleiders ook veel foto's van die gebeurtenis in 1985. De leukste vitrine is die met de verzameling voormalige douanepetten. De meeste landen hielden vroeger het hoofddeksel van hun douaniers redelijk simpel, maar andere landen konden het niet laten om een pet vol tierelantijnen te dragen, waar een driesterren vlootadmiraal jaloers op moet zijn geweest. Met een kleine quiz raad je precies welke landen zich daaraan schuldig maakten.

0, DAT LETZEBUERGESCH

We bezochten Schengen vanaf onze camperplaats bij het dorp Schwebsange aan de Moezel, die in dit zuidelijke deel van Luxemburg natuurlijk Moselle heet. Een opmerkelijke plek in meerdere opzichten, want de camperplaats kijkt uit over de binnenhaven die er een zeer goed havenrestaurant op na houdt. Ook de wijn is niet te versmaden, en die blijkt uit een nabijgelegen wijnmakerij te komen. Schwebsange is een onmogelijke naam, trouwens. Spreek het eerste gedeelte uit op z'n Duits, en het tweede op z'n Frans. En dan nóg maken de Luxemburgers er een woord van waarvan ik mij erover verbaas dat ze hun tong er niet op niet breken. Het Luxemburgs (zelf noemen ze het hier 'Letzebuergesch') is een taal met logischerwijs veel Franse en Duitse invloeden, maar waag het niet om het een dialect te noemen. In 1984 werd het zelfs erkend als een officiële taal. Maar voor niet-ingezetenen is er geen touw aan vast te knopen. Gelukkig spreekt men hier ook Frans, Engels en Duits, en is de menukaart van de terrassen en restaurants ook in meerdere talen. Zoals het een internationaal georiënteerd land betaamt. Er zijn hier namelijk nogal wat internationale instellingen, plus veel bijbehorend niet-Luxemburgs personeel.

Op de steile hellingen is het moeilijk werken tussen de druivenstruiken

GRAND PREMIER CRU

Dat komt van pas als we wijn gaan inslaan. Op voorspraak van wat goede vrienden gaan we eens proeven bij wijnmakerij Saint Martin. Om in de stemming te komen beklimmen we eerst per fiets de 'huisberg' van het stadje Wormeldange, een flinke puist die bijna in z'n geheel met druivenranken is bekleed. Dat blijkt uiteindelijk niet zo'n goed idee. De naam 'Koeppchen' doet een simpel heuveltje vermoeden, maar de klim blijkt steiler dan verwacht. Eenmaal boven op de top kun je uithijgen bij het kapelletje terwijl je geniet van een fantastisch uitzicht over de Moezelvallei en het stadje beneden. Rondom zien we overal heuvels met druiventeelt. Met ruim 400 hectare aan wijngaarden is deze regio dan ook de grootste wijnproducent van Luxemburg. Al die druiven (en de fietsrit naar boven) maken ons dorstig, dus wordt het tijd dat we het resultaat van al die wijngaarden eens gaan keuren. Op het terras van de 'Cave' aan de rivier nemen we alvast een voorproefje, en verdikkie, dat smaakt naar meer. We mogen naar binnen voor een rondleiding door de lange grotten waar een indrukwekkende hoeveelheid wijn heerlijk in de koelte van hun rust ligt te genieten. Het rondje eindigt niet helemaal toevallig bij het proeflokaal. Onze keus valt op een fles Rosé Brut voor de aanstaande oudejaarsavond en een paar flessen Chardonnay en Auxerrois. Maar dan wel de 'Grand Premier Cru' versie, want we zijn hier immers niet elke dag. Die Auxerrois druif is niet zo bekend bij ons, en dat is jammer. Ondanks de naam komt hij niet uit het Franse Auxerre, maar waarschijnlijk is hij vernoemd naar Auxois, de oorspronkelijke naam van de Elzas. De smaak heeft wat van een Chablis. Heerlijk zacht met een fris zuurtje voor buiten op het terras, of straks in november bij het haardvuur. Aanrader!

1. Place du Marché in Echternach
2. De kapel boven op het 'Koeppchen', met de Luxemburgse vlag
3. Wormeldange, vanaf het 'Koeppchen'

De baguette-automaat op camperplaats Schwesange wordt dagelijks vers gevuld

Twee stukken uit de Berlijnse muur voor het Europamuseum in Schengen

STOKBROODAUTOMAAT

Als we de volgende ochtend vertrekken om de Moselle naar het noorden te volgen, zijn we getuige van een wonderlijk ritueel. De plaatselijke bakker rijdt dagelijks voor in zijn bestelwagentje, en stopt voor een grote metalen kast midden op het parkeerterrein. De functie van die kast was mij nog niet helemaal duidelijk, maar het blijkt zowaar een 'baguette-automaat' te zijn. De bakker vult het apparaat met lange stokbroden zoals een onderzeeër zijn torpedo's inneemt. Klep dicht, en klaar is de automaat om er na betaling een warm, vers stokbrood uit te trekken. "Bon appetit," wenst het apparaat ons toe. We zijn duidelijk vlak bij de Franse grens, maar dit hadden we nog niet eerder gezien. Voor we weer verder noordwaarts gaan kunnen we de verleiding niet weerstaan om al die druivenranken eens vanaf het water te bekijken. Vanaf Remich (de parel van de Moselle, zeggen ze hier zelf) kun je een boottochtje over de rivier maken. Een beetje toeristisch, maar best leuk, al was het alleen maar om te zien hoe mensen uit Amerika en China reageren op het feit dat de ene oever Luxemburg heet en de andere Duitsland. Een grensrivier is voor hen een ongekend spannend fenomeen.

PÄIPERLEKSGAART

Naar het noorden de rivier volgend komen we langs plaatsjes als Stadtbredimus, het al genoemde Wormeldange, Wasserbillig en Grevenmacher. Stuk voor stuk leuke stadjes. Ook voor jonge gezinnen is zo'n ritje langs de Moezel/Moselle trouwens de moeite waard. Wasserbillig bijvoorbeeld heeft een mooi aquarium vol tropische en Europese vissen. Een kleinschalig complex, maar juist daarom overzichtelijk en interessant voor jong en oud. Dat laatste geldt ook voor de exotische vlindertuin in het nabije Grevenmacher. In de afgesloten ruimte fladderen vlinders van imposante afmetingen rond je hoofd. Jammer dat die beesten meestal niet ouder worden dan een dag. In de vlinderwereld is de ijzeren wet 'hoe groter je bent, hoe korter je leeft'. Het bord voor de ingang toont ons weer een fraai staaltje Luxemburgse taal. Hier heet een vlindertuin een 'Päiperleksgaart'. Probeer dat maar eens zonder stotteren uit te spreken. Een stukje meer naar het noorden zetten we de camper nog even bij de camping "Du Barrage" in Rosport. Een leuke plek aan de rivier, en je loopt zo het dorp in. Daarvan profiteren we om het Tudormuseum te bezoeken. Klinkt Schots, maar het is gewijd aan de Luxemburger Henri Tudor, een bij ons volslagen onbekende wetenschapper die nochtans heel wat uitvindingen op zijn naam heeft staan. In het museum staan allerlei apparaten die je ook zelf kunt bedienen. Onze laatste stop in Luxemburg is in Echternach. Het is de oudste stad van het land, en de smalle straatjes in de binnenstad nodigen uit tot een rondje slenteren langs de eethuisjes en terrasjes. Geheel in de stijl van ons bezoek aan Luxemburg genieten we op onze laatste dag op het Place du Marché van een lekker streekgerecht met (allicht!) een goed glas wijn erbij. Luxemburgse, natuurlijk. Wat ons betreft staat die voortaan bij de favorieten. Met een achterbank vol geestrijk vocht gaat het op huis aan. En bij de Luxemburgse pomp hebben we die al bijna weer terugverdiend.

Lekkere wijnen 1.

De Caves Saint Martin tussen Remich en Wormeldange 2.

Feestmaaltje voor de reuzenvlinders in Grevenmacher 3.

CAMPERINFO

Mertert

**Camperplaats Luxoil,
Route de Wasserbillig 61, Mertert**

GPS: N 49.70889° E 6.48944°

Aantal: 6

Service: Water nemen, lozen toilet en vuil water gratis.

Prijs: Gratis na minimaal €50 tanken, hele jaar open.

Parking voor 6 campers met videobewaking achter het Luxoil-benzinestation, even ten zuiden van Wasserbillig. Restaurants in de omgeving. Smalle plaatsen, honden toegestaan.

Rosport

**Camping Du Barrage,
Rue du Camping, Rosport**

GPS: N 49.80722° E 6.50528°

Aantal: 100 ruime plaatsen langs de Sûre

Open: 30 april t/m 1 nov.

Prijs: € 22 incl. stroom + water

Service: lozen water en toilet gratis.

Modern sanitair met pasjessysteem (€20 borg), zwembad.

OVERNACHTEN

Grevenmacher

**Camping Route du Vin Grevenmacher,
6794 Grevenmacher., dicht bij de Moezel**

GPS: N 49.68306° E 6.44889°

Aantal: camping met 35 camperplaatsen aan de Moezel

Open: 1 april t/m 1 okt.

Prijs: € 16,20

Service: gratis lozen water + toilet, honden toegestaan.

Gratis gebruik zwembad en voorzieningen, bakker komt langs. Supermarkt op 2 km.

Mondorf-les-Bains

**Parking Avenue Frères Wiesenbach,
Mondorf-les-Bains**

GPS: N 49.50583° E 6.27861°

Prijs: gratis, hele jaar open

Service: Kleine (small) plaatsen in een rustige woonwijk vlak bij een restaurant en thermale badinrichting. Gratis water nemen en lozen. Centrum op 100 meter.

Schwebsange

**Port & Camping de Schwebsange,
Am Hafen 1, Schwebsange**

GPS: N 49.51167° E 6.36250°

Open: 1 april t/m 1 nov.

Prijs: €14, verblijf onbeperkt

Service: Camperplaats voor max. 16 campers aan de oever van de Moezel naast een familiecamping en de jachthaven. Afgesloten met slagboom. Prima havenrestaurant. Broodjes-service, lozen water en toilet gratis.

Remich

**Campcar Remich (Campingpark Remich),
Route du Vin 2, Bech-Kleinmacher**

GPS: N 49.53917° E 6.36278°

Aantal: 26

Prijs: €12 tot 31 maart en na 30 sept. Max. verblijf 7 dagen. HS € 14,00.

Service: Water nemen, lozen vuil water en toilet gratis, honden toegestaan.

Verzorgde camperplaats aan de Moezel, met Duitsland aan de overkant.

Meer info over kamperen en camperen in Luxemburg: visitluxembourg.com